

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 202/2023-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Jozefom Polákom, advokátom, Aleja Slobody 1890/50, Dolný Kubín, proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 14 CoKR 1/2020 z 10. decembra 2020 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Obdo 50/2021 z 30. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 21 ods. 1 ústavy, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Napadnuté rozhodnutia navrhuje zrušiť a vrátiť vec odvolaciemu súdu.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutých rozhodnutí vyplýva nasledujúci stav veci:

2.1. Sťažovateľ mal procesné postavenie žalobcu v incidenčnom spore o určenie popretej pohľadávky v sume 5 487,41 eur z titulu nesplatenej pôžičky úpadcom na základe zmluvy o pôžičke z 29. augusta 2007 v celkovej sume 9 958,17 eur. Právny predchodca sťažovateľa zmluvou z 1. októbra 2014 postúpil nesplatenú časť pôžičky na sťažovateľa. Sťažovateľ v konkurznom konaní úpadcu si prihláškou uplatnil svoje nároky, ktoré konkurzný správca úpadcu poprel oznámením z 31. decembra 2014, pričom ako dôvod popretia uviedol, že pôvodný veriteľ

poskytol úpadcovi pôžičku, ktorú následne previedol do vlastného imania spoločnosti, s čím dlžník súhlasil písomným dokladom z 31. decembra 2007. Tým momentom pohľadávka zanikla. Dohoda o uznaní dlhu je preto neplatná. Okresný súd Žilina (ďalej len „okresný súd“) o žalobe sťažovateľa proti úpadcovi a konkurznému správcovi úpadcu rozhodol rozsudkom č. k. 26 Cbi 4/2015-486 z 27. júna 2019 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“) tak, že žalobu zamietol a žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Na základe vykonaného dokazovania okresný súd dospel k záveru, že pohľadávka pôvodného veriteľa bola preúčtovaná na základe dohody o preúčtovaní poskytnutej pôžičky na vklad do vlastného imania úpadcu a až následne bola spísaná antedatovaná zmluva o pôžičke, ktorá okrem iného obsahovala aj dojednanie o tom, že zmluva sa môže meniť len písomnou formou po vzájomnej dohode. Vychádzajúc z uvedeného, dospel k záveru, že sťažovateľ nepreukázal v konaní existenciu právneho dôvodu a výšky pohľadávky, ktorých určenia sa žalobou domáhal, naopak, žalovaní preukázali dôvodnosť popretia pohľadávky sťažovateľa. Ďalej konštatoval, že sťažovateľ nebol aktívne vecne legitimovaný v spore, keďže pohľadávka pôvodného veriteľa zanikla skôr, ako ju postúpil na právneho predchodcu sťažovateľa.

2.2 Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom č. k. 14 CoKR 1/2020 z 10. decembra 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok odvolacieho súdu“) tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd dospel k záveru, že odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie nie je nepreskúmateľné, jeho závery po skutkovej aj právnej stránke sú dostatočne zrozumiteľné a vecne správne, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania a hodnotenia dôkazov k vecne správnejmu záveru o nedôvodnosti žaloby sťažovateľa (body 48 až 58 rozsudku odvolacieho súdu).

2.3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodu podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), v ktorom namietal, že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil uplatniť procesné práva, došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces z dôvodu, že súdy nižších inštancií arbitrárnym spôsobom odmietli jeho argumentáciu týkajúcu sa nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov v spore (existencia dohody úpadcu s pôvodným veriteľom o preúčtovaní na vklad do spoločnosti úpadcu) a dospeli k nesprávnejmu záveru o zániku pohľadávky sťažovateľa. Prípustnosť dovolania založil aj na tzv. odklone od ustálenej judikatúry podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP s poukazom na závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vo veci sp. zn. 4 Sžfk 33/2017, keď najvyšší súd vyslovil záver, že úmysel účastníkov dohodnúť nový záväzok nahrádzajúci pôvodný záväzok nemožno prezumovať, privatívna novácia musí byť nepochybná. Spochybňoval, že na základe listiny označenej ako Prílohy k internému dokladu IN 007 z 31. decembra 2007 (dôkaz o preúčtovaní pôžičky na vklad do spoločnosti úpadcu, pozn.) nemohlo dôjsť k preúčtovaniu, že táto listina je dvojstranný úkon, a zároveň spochybňoval aj to, že ide o určitý právny úkon s poukazom na závery uvedené v rozhodnutí dovolacieho súdu sp. zn. 3 Obo 18/2008.

3. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa odmietol napadnutým uznesením č. k. 4 Obdo 50/2021 z 30. septembra 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Pri uplatnenom dovolacom dôvode podľa § 420 písm. f) CSP z dôvodu arbitrárneho hodnotenia dôkazov a nevysporiadania sa s argumentáciou sťažovateľa uviedol, že sťažovateľ neopodstatnene namieta, že odvolací súd

vydal nedostatočné a nepresvedčivé rozhodnutie vychádzajúce z nesprávnych právnych záverov. Konštatoval, že obsah odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nedáva podklad na záver, že odvolací súd sa nezaoberal s odvolacou argumentáciou sťažovateľa, pritom poukázal na bod 55 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu. Rovnako poukázal aj na bod 53 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa súd zaoberal s namietaným nesprávnym posúdením platnosti listiny ako právneho úkonu, ktorý bolo potrebné interpretovať v rámci bodu 33 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý konštatoval, že z obsahu prílohy k internému dokladu podľa č. 1. 32 jednoznačne, určito a nezameniteľne vyplýva konkrétny obsah tohto právneho úkonu prostredníctvom sumáru údajov činiacich ho jednoznačným a určitým (bod 25 napadnutého uznesenia). V súvislosti zo zásadou voľného hodnotenia dôkazov a namietaného jednostranného hodnotenia dôkazov najvyšší súd uviedol, že táto vada sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) nezakladá, že nie je oprávnený prehodnocovať skutkový stav, tak ako ho zistili nižšie súdy, je ním viazaný a sťažovateľ nenamietal a netvrdil, že by mu bolo znemožnené postupom súdu navrhnúť, predložiť alebo uplatniť dôkazy. V súvislosti s namietanou jednostrannosťou vykonávania dôkazov uviedol, že tak súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd vykonané dôkaz dostatočne jasne a zrozumiteľne vyhodnotili, rešpektujúc požiadavku riadneho odôvodnenia (body 28, 29 napadnutého uznesenia). Vychádzaj z uvedeného, dospel k záveru, že namietaný dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) nie je daný (bod 33 napadnutého uznesenia). K namietanej vade nesprávneho právneho posúdenia veci najvyšší súd uviedol, že musí ísť predovšetkým o právnu otázku, nie skutkovú. Z formulovaných otázok je zrejmé, že sťažovateľ spochybňuje zistený skutkový stav na základe vykonaného dokazovania. V súvislosti s nesprávnym právnom posúdením otázky existencie privatívnej novácie najvyšší súd konštatoval, že dovolací súd nie je oprávnený uskutočňovať výklad medzi stranami sporu uzatvorenej zmluvy, jej ustanovení. Rovnako nemôže posudzovať, či konkrétne zmluvné dojednanie je určité alebo nie (bod 43 napadnutého uznesenia). Ďalej tiež konštatoval, že sťažovateľ neuviedol, ako mala byť nastolená právna otázka riešená, prípadne prečo neaplikovaním iného ním neidentifikovaného ustanovenia je záver odvolacieho súdu pri vyhodnocovaní právneho úkonu nesprávny. Vychádzajúc z uvedeného, uzavrel, že sťažovateľ vo svojej podstate namieta nesprávnosť skutkových zistení pre nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov. Za nesprávne právne posúdenie nemožno považovať to, že odvolací súd z vykonaného dokazovania nezistil správne skutkový stav a vec preto nesprávne právne posúdil v otázke týkajúcej sa privatívnej novácie. Na základe uvedených úvah uzavrel, že sťažovateľ neoznačil právnu otázku, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, od ktorej riešenia sa odvolací súd odklonil od ustálenej praxe či ktorá nebola ešte riešená dovolacím súdom, alebo ju dovolací súd riešil rozdielne. Preto dospel k záveru, že sťažovateľ vo vzťahu k dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. písm. a) CSP nevymedzil dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP a dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) a f) CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľ v sťažnosti rozsiahlo argumentuje v prospech porušenia svojich práv napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie, napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu, pričom odôvodnenie

a závery súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu týkajúce sa existencie a spôsobilosti dohody úpadcu s pôvodným veriteľom o preúčtovaní na vklad do spoločnosti úpadcu považuje za arbitrárne, nedostatočné a vecne nesprávne. Svojím obsahom ide o totožnú argumentáciu, ktorú sťažovateľ uplatnil už v priebehu konania pred všeobecnými súdmi, najmä však pred dovolacím súdom v rámci svojho dovolania. Pokiaľ ide o odôvodnenie namietaného porušenia svojho označeného práva rozhodnutím dovolacieho súdu, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v sťažnosti zotrval na svojom právnom posúdení veci, z čoho vyvodzoval porušenie svojich označených práv nedostatočným a arbitrárnym prístupom dovolacieho súdu pri posúdení jeho výhrad a námietok vznesených v dovolaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou prerokovania ústavnej sťažnosti je posúdenie, či všeobecné súdy dali dostatočné a ústavne konformné odpovede na relevantné otázky súvisiace s predmetom sporu, ako aj tam uplatnenú argumentáciu.

III.1. K porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu

6. Proti napadnutému rozsudku odvolacieho bol sťažovateľ oprávnený podať dovolanie, čo aj využil. Dovolanie predstavovalo účinný prostriedok, prostredníctvom ktorého najvyšší súd poskytoval ochranu právam zaručeným ústavou a medzinárodnými zmluvami, ktorých porušenie sťažovateľ namieta v ústavnej sťažnosti. Je tak naplnená ústavná podmienka na aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorý ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv i práva podľa dohovoru rozsudkom odvolacieho súdu. Uvedené sa týka posúdenia jeho námietok (namietanej arbitrárnosti, pozn.) údajne zakladajúcich dôvod podľa § 420 písm. f) CSP a rovnako aj nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 421 ods. 1 CSP.

7. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu

8. Ako už bolo konštatované, sťažnostná argumentácia je v podstatných námietkach identická s dovolacou argumentáciou, na ktorú dovolací súd poskytol relevantné odpovede. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu odôvodnení rozhodnutí vo veci konajúcich súdov, považuje riešenie za ústavne akceptovateľné, pričom na rozdiel od sťažovateľa považuje odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov za dostatočné, argumentačne konzistentné, rešpektujúce na vec dopadajúcu právnu úpravu v kontexte rozhodných skutočností.

9. Pokiaľ ide o vyhodnotenie dôvodu prípustnosti dovolania sťažovateľa podľa § 420 písm. f) CSP, ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie poskytlo sťažovateľovi dostatočné a ústavne konformné odpovede na všetky námietky súvisiace s predmetom sporu, a to aj v časti tvrdenej vady odňatia možnosti konať pred súdom z dôvodu namietanej nesprávnosti záverov o relevantnosti dohody, na základe ktorej došlo k zániku pohľadávky z titulu nesplatenej pôžičky. Preto konštatuje, že dovolací súd dospel k ústavne udržateľnému záveru o neexistencii tohto dôvodu prípustnosti dovolania. V tejto súvislosti dodáva, že samotný nesúhlas sťažovateľa s ustálením skutkového stavu sám osebe nie je spôsobilý založiť porušenie ním označených práv.

10. Závery najvyššieho súdu, že sťažovateľ nevymedzil nastolené právne otázky riadne, keď ich formuloval v kontexte údajne nesprávnych skutkových záverov súdov nižších inšancií, sú ústavne akceptovateľné.

11. V súvislosti s tvrdeniami sťažovateľa, že k tzv. preúčtovaniu pôžičky došlo podvodným konaním aktérov, ústavný súd konštatuje, že uvedené ostalo v rovine dohadov a ničím nepodložených tvrdení. Pokiaľ ide o otázku, či prílohou k internému dokladu je možné uskutočniť privatívnu nováciu, ústavný súd konštatuje, že posúdenie uvedeného, ako aj platnosti takéhoto právneho úkonu závisí od výsledkov dokazovania, pričom ústavný súd nie je skutkovým súdom a dokazovanie nevykonáva, preto pokiaľ sťažovateľ nesformuloval relevantnú právnu otázku vo svojom dovolaní, ústavný súd nemôže nahrádzať funkciu dovolacieho súdu a nie je oprávnený prehodnocovať skutkový stav zistený všeobecnými súdmi a následne inak vec po právnej stránke posúdiť. Inými slovami, právne posúdenie zisteného skutkového stavu je doménou všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu je posúdiť, či v konkrétnom prípade (ne)došlo k porušeniu základných práv v rámci poskytovania súdnej ochrany všeobecnými súdmi.

12. Ústavný súd tak dospel k záveru, že neexistuje relevantný súvis medzi namietaným právom sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie na jednej strane a napadnutým uznesením dovolacieho súdu na strane druhej. Na základe uvedeného sťažnosť sťažovateľa v tejto časti namietaných práv odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

13. Pokiaľ sťažovateľ namietal aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 21 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ opomenul vo svojej sťažnosti uviesť, v čom má spočívať porušenie týchto práv.

14. Je nutné konštatovať, že sťažnosti v tejto časti chýba podstatná náležitosť podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, a to odôvodnenie porušenia označeného práva, ktoré vzhľadom na povahu nedostatku v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu nie je odstrániteľný doplnením sťažnosti na základe výzvy na odstránenie nedostatkov podľa § 56 ods. 3 ústavného súdu (I. ÚS 155/2019, II. ÚS 138/2019, III. ÚS 87/2019).

15. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

16. V dôsledku odmietnutia ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa už ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v sťažnosti nezaoberal.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu